

5 Extractivisme global

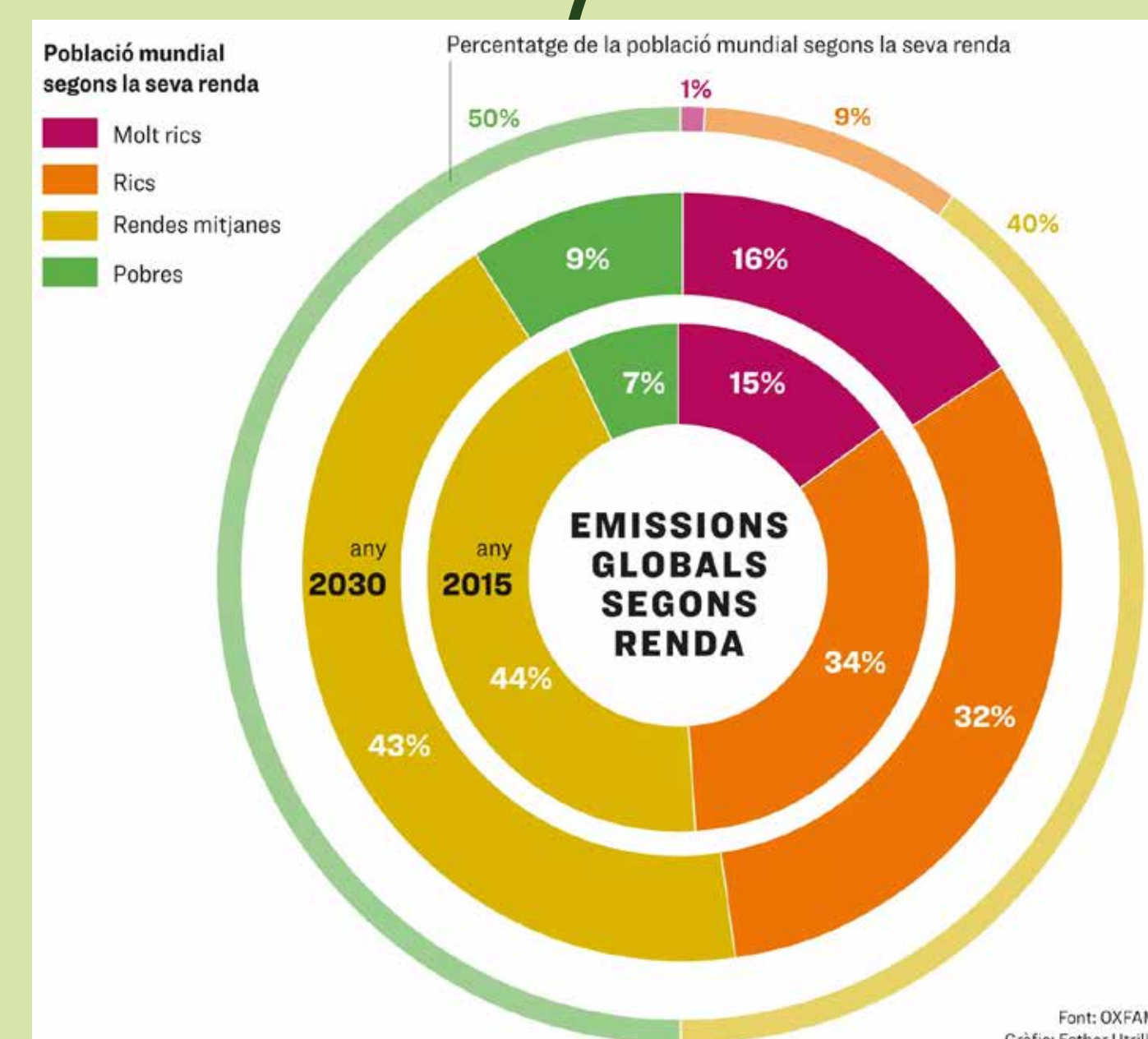
Què és?

L'extractivisme és un model que consisteix a explotar grans quantitats de recursos naturals com poden ser minerals, aigua, fusta o combustibles fòssils per tal de satisfer la demanda mundial i, en especial, la intensitat i ritme de consum de les societats i persones més riques del planeta.

Aquesta demanda augmenta any rere any i alhora és superior al que la natura pot regenerar, en part també per les pràctiques d'explotació intensives. És el cas, per exemple, de la mineria, l'explotació de petroli i gas, l'agroindústria, la tala d'arbres a gran escala o els grans projectes hidroelèctrics de moltes parts del món, especialment a l'Àfrica, Àsia o Amèrica Llatina.

Per què es produeix?

Es produeix principalment perquè el nostre model econòmic i de consum està basat en el creixement constant, il·limitat i en la disponibilitat de recursos barats.

Per això, les societats més riques tenen una gran demanda de materials, energia i aliments, que els obliga a buscar aquests recursos, sovint, en països del Sud Global (abans anomenat *Tercer Món*), generant així una desigualtat en la seva petjada ecològica, que és un indicador rigorós per mesurar l'impacte que té el nostre estil de vida concret sobre la natura, les societats i el clima.

Tal com s'indica a la gràfica anterior, es calcula que el 10% de la població que pertany al nivell socioeconòmic més alt emet el 50% de les emissions globals derivades del consum de béns materials, mentre que el 50% de la població amb el nivell socioeconòmic més baix només produeix el 8%.

Quins impactes té?

Les actuacions extractivistes poden provocar:

- Degradació dels ecosistemes i de la biosfera
- Desforestació massiva i gran emissió de gasos d'efecte hivernacle
- Contaminació de les aigües superficials i aquífers
- Pèrdues massives de biodiversitat i extinció d'espècies
- Conflictes socials i bèl·lics
- Increment de la desigualtat social i econòmica de la població local

A Catalunya

Catalunya forma part d'aquest 10% que emet el 50% de les emissions globals derivades del consum, per tant, som contribuïdors d'aquest model extractivista.

Un grup de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona gestiona des de fa anys el projecte internacional anomenat **Atles de Justícia Ambiental Global** (<https://ejatlas.org>), que és una plataforma interactiva i col·laborativa en línia, en què s'investiguen, documenten i cataloguen conflictes socials que provoquen els projectes extractius i industrials arreu del món. Actualment n'hi ha registrats més de 4.300 i serveix per donar visibilitat a milers d'històries, conflictes i mobilitzacions de pobles o comunitats que lluiten en favor de la justícia ambiental en els seus territoris. Es pot consultar en línia i ofereix una visió rigorosa (encara que incompleta) de la situació global actual.

Què hi podem fer?

Consumir menys i millor: Apostar per productes duradors, reutilitzats, reciclats, de segona mà o fabricats de manera responsable ajuda a reduir la demanda de noves matèries primeres.

Prioritzar el consum local i de proximitat: Escollir aliments, roba o altres productes produïts a prop redueix el transport i el consum de recursos extrets lluny d'aquí.

Prendre consciència social i ambiental: Compartir informació i generar debat sobre l'impacte de l'extractivisme ajuda a crear una ciutadania més crítica i activa vers aquesta qüestió que ens interpel·la a totes i tots, especialment als estils de vida que generalment tenim a les nostres societats.

Reduir, reutilitzar i reciclar: Minimitzar els residus i allargar la vida dels objectes és clau per disminuir la pressió sobre els recursos naturals.

